

جنایات‌های علیه بشریت در میانمار و لزوم جرم‌انگاری آن در حقوق ایران

سجاد رحمتی^۱
جمال بیگی^۲
بابک پور قهرمانی^۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۳/۲۵ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۲/۰۵/۲۲

چکیده

جنایات علیه بشریت از جرایمی است که در سطح ملی و بین‌المللی اتفاق می‌افتد، مبنای جرم‌انگاری آن، حمایت از حقوق بشر بوده و جرایمی را شامل می‌شود که ناقض ارزش‌های بشری و قواعد بین‌المللی هستند. و علت جرم‌انگاری آن، حمایت کیفری بین‌المللی از منافع جامعه و اصول حقوقی است که مورد احترام جامعه بین‌المللی می‌باشد. سازمان‌های بین‌المللی به منظور مقابله با جنایات علیه بشریت اساسنامه دادگاه بین‌المللی کیفری را تدوین نموده‌اند تا در قبال جنایات ارتكابی ضمانت اجرایی وجود داشته باشد. بیشتر دولت‌ها، این جنایات را در قوانین کیفری خود جرم‌انگاری نموده‌اند. با این حال در قوانین جزایی کشور میانمار پیش‌بینی نشده ولی مصادیق جنایات علیه بشریت در آن احصاء شده است. در قانون جزای ایران نیز به صورت مستقل در این مورد جرم‌انگاری صورت نگرفته و مرتکب جنایات علیه بشریت را مطابق اساسنامه دیوان بین‌المللی کیفری مورد تعقیب قرار می‌دهند به همین خاطر این مقاله به دنبال بررسی جنایات علیه بشریت در حقوق جزای میانمار و لزوم جرم‌انگاری آن در حقوق ایران بوده، و روش تحقیق به صورت توصیفی و تحلیلی و گردآوری اطلاعات نیز به صورت فیشبرداری می‌باشد. نحوه انجام پژوهش کیفی بوده و یافته‌های تحقیق حاکی از آن است، در قانون

^۱ دانشجوی دکتری تخصصی، رشته حقوق کیفری و جرم‌شناسی، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه، ایران.

Email: shogeparvaz98@gmail.com

^۲ دانشیار، گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه، ایران (نویسنده مسئول).

Email: jamalbeigi@iau-maragheh.ac.ir

^۳ دانشیار، گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه، ایران.

Email: pourghahramani@iau-maragheh.ac.ir

ایران و میانمار جنایت علیه بشریت به صورت مستقل جرم‌انگاری نشده اما در حقوق ایران مصادیق آن شامل: قتل، تجاوز جنسی، بازداشت غیر قانونی و شکنجه مورد جرم‌انگاری قرار گرفته است.

کلید واژه‌ها

جنایات علیه بشریت، جرم انگاری، مقررات میانمار، مقررات ایران.

۱- بیان مسأله

در طول تاریخ تا کنون جنایات‌های زیادی رخ داده است، یکی از قدیمی‌ترین قوانین حقوق بشری که مرتبط با رعایت حقوق شهروندی و حقوق بشر بوده منشور حقوق شهروندی کوروش می‌باشد، بنابراین رعایت این مهم از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است، و از جنایاتی که سابقه‌ای به درازای عمر انسان دارد جنایت علیه بشریت است.

جنایت علیه بشریت بخشی از قواعد آمره حقوق بین‌المللی بوده و قوانین ابطال‌ناپذیر حقوق بین‌الملل را شکل می‌دهد (سجاد پور و ملکی، ۱۳۹۸: ۱۱) جنایات علیه بشریت توسط سازمان‌هایی که به قدرت سیاسی دارند دسترسی دارند طراحی و به صورت یک حمله گسترده علیه جمعیت غیر نظامی اتفاق می‌افتد. (میر وحیدی و فخار حسینی، ۱۳۹۶: ۱۳) جنایت علیه بشریت یکی از جنایاتی است که دولت میانمار علیه مسلمانان مرتکب آن می‌شود، می‌توان قاطعانه گفت جنایت علیه بشریت تبعید و انتقال اجباری مسلمانان میانمار به صورت گسترده صورت گرفته است و منجر به تغییر آرایش قومی ایالت آرکان در کشور میانمار شده است (روستایی و همکاران، ۱۳۹۵: ۶۸) در میانمار جنایت مختلفی علیه مسلمان اتفاق می‌افتد از جمله مهم‌ترین جنایات ارتکاب در میانمار جنایت علیه بشریت است، این جنایت علیه یک جمعیت غیر نظامی رخ می‌دهد و توسط دولت‌ها ارتکاب می‌یابد، جنایت علیه بشریت یکی از جنایاتی است که دولت میانمار علیه مسلمانان مرتکب آن می‌شود، می‌توان قاطعانه گفت جنایت علیه بشریت، تبعید و انتقال اجباری مسلمانان میانمار به صورت گسترده صورت گرفته است و منجر به تغییر آرایش قومی ایالت آرکان در کشور میانمار شده است (روستایی و همکاران، ۱۳۹۵: ۶۸) ضمانت اجرای مجازات و جنایت در تمامی قوانین کشورها و در عرصه بین‌الملل مجازات است، یکی از قوانین تعیین کننده مجازات حقوق کیفری است. حقوق کیفری یا حقوق جزا یا حقوق جنایی شاخه‌ای از حقوق عمومی می‌باشد که تحقیق راجع به حمایت‌های دولت از حق افراد و ارزش‌های جامعه را مورد بررسی قرار می‌دهد، حقوق جزا یکه ابزار مناسب برای حفظ ارزش‌ها نمی‌باشد، این حقوق زمانی به کار گرفته می‌شود که، اقامه‌ی دعوای حقوقی، و ضمانت اجراهای غیر جزایی کارایی نداشته باشد، از همین رو مجازات آخرین راه حل می‌باشد (جمشیدی و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۲۴)

بشر همواره با قانونگذاری کیفری به دنبال برقراری نظم و امنیت و حفظ حقوق بشر بوده بنابراین با نقض قوانین کیفری، عکس العمل کیفری وجود دارد و مرتکبان جرایم و جنایت باید مجازات شوند بر این اساس پژوهش حاضر در صدد پاسخ به این سوال اصلی است که با توجه به وقوع جنایات علیه بشریت در کشور میانمار علیه مسلمانان روهینگیا، و بی کیفر ماندن مرتکبین جنایات با عنایت به عدم پیش‌بینی در قوانین و نظام حقوقی کشور میانمار، ضمن بررسی مصادیق آن در کشور میانمار و ایران به دنبال بررسی مجازات‌های تعیین شده و لزوم جرم‌انگاری آن در حقوق ایران می‌باشد.

۲- پیشینه تحقیق

جمال بیگی، بابک پورقهرمانی و سجاد رحمتی ترکاشوند (۱۴۰۱)، در مقاله خود تحت عنوان «مطالعه فقهی و حقوقی جنایات ارتكابی در میانمار» به بررسی جنایات ارتكابی در میانمار و مصادیق آن اشاره نموده، اما تا کنون راجع به لزوم جرم‌انگاری آن اشاره‌ای ننموده.

جواد صالحی (۱۴۰۰)، در مقاله خود تحت عنوان «وضعیت میانمار در پرتواصل صلاحیت سرزمینی عینی»، چنین بیان میکند که رسیدگی به وضعیت میانمار در دیوان کیفری بدون در نظر گرفتن عضویت آن در اساسنامه با ارجاع وضعیت مجرمانه ذولت غیر عضو دیوان کیفری از سوی شورای امنیت برای تحقق صلح قابل مقایسه است، ولی تا کنون بحثی راجع به جنایت علیه بشریت در حقوق کیفری میانمار و ایران مبحثی بیان ننموده است.

محمد رضا دانش شه‌رکی (۱۳۹۸)، در مقاله خود تحت عنوان «ماهیت حقوقی جنایات ارتكابی بر مسلمانان روهینگیا در کشور میانمار»، چنین بیان میکند که اگر فردی موارد پنج گانه جنایت نسل کشی را بیان کند ولی قصد نابودی گروه‌های مورد پشتیبانی کنوانسیون را نداشته عمل او نسل‌زدایی نمی‌باشد، چرا که یکی از ارکان مهم جنایت نسل‌زدایی قصد مجرمانه است که در جنایت موصوف باید قصد نابودی گروه قومی یا مذهبی را داشته باشد، ولی تا کنون بحثی راجع به جنایت علیه بشریت در حقوق کیفری میانمار و ایران مبحثی بیان ننموده است.

علی رحمتی و حسین میرمحمد صادقی (۱۳۹۸)، در مقاله خود تحت عنوان «امکان سنجی پیگیری و محاکمه مرتکبان جنایات ارتكابی در کشور میانمار در عرصه بین‌المللی و ملی»، چنین گفته که بالاترین ارتكاب جنایات وحشتناک علیه مسلمانان تحت پشتیبانی دولت میانمار و به نیروهای امنیتی و نظامی این کشور انجام پذیرفته است، ولی تا کنون بحثی راجع به جنایت علیه بشریت در حقوق کیفری میانمار و ایران مبحثی بیان ننموده است.

سید مهدی قریشی و رضا نیکوخواه سرنقی (۱۳۹۷)، در مقاله خود تحت عنوان «نقض حقوق بشر درباره مسلمانان روهینگیا با تکیه بر کنوانسیون منع مجازات و کشتار دسته جمعی (ژنوساید)»، چنین گفته که مسلمانان میانمار از قرن‌ها قبل در سرزمین میانمار سکونت داشته‌اند و در کنار سایر ادیان از

جمله بودائیان زندگی کرده اند اما با به قدرت رسیدن بودائیان اقدامات نسل کشی و جنایت علیه بشریت و نقض فاحش حقوق اولیه آنان اتفاق افتاده است و با توجه به اینکه دولت میانمار عضو دیوان بین المللی کیفری نبوده و صلاحیتش را نپذیرفته است ادعای ارتکاب نسل زدایی قابل در در دیوان نمی‌باشد، ولی تا کنون بحثی راجع به جنایت علیه بشریت در حقوق کیفری میانمار و ایران مبحثی بیان ننموده است.

مجید بزرگمهری و مهسا کیارستمی (۱۳۹۶)، در مقاله خود تحت عنوان «نقض حقوق بشر به واسطه اقدامات تروریستی و سازو کار مبارزه ان»، چنین گفته که بدون تردید قوانین ضد تروریست تأثیرات عمیقی بر حقوق و آزادی‌های فردی شامل، حق رسیدگی منصفانه، حق نبود بازداشت خودسرانه، خلاصی از شکنجه و عمل و مجازات ناعادلانه، غیر انسانی یا خوار کننده، حق آزادی بیان، حق دارا بودن از زندگی شخصی، حق نبود تبعیض، حق اصلاح تأثیرگذار برای نقض حقوق بشر دارند، بنابراین نمی‌توان و شایسته نیست احترام به حقوق بشر تحت هیچ شرایطی مانعی برای مبارزه علیه تروریسم تلقی شود، ولی تا کنون بحثی راجع به جنایت علیه بشریت در حقوق کیفری میانمار و ایران مبحثی بیان ننموده است.

علی رضا روستایی (۱۳۹۵)، در مقاله خود تحت عنوان «پاکسازی قومی مسلمانان میانمار؛ جنایات علیه بشریت یا نسل زدایی»، بیان نموده که نسل‌های مختلف مسلمانان روهینگیا مکرر آواره سازی اجباری را تحمل کرده اند و همچنین بیان می‌کند چنانچه که آواره سازی اجباری همراه با خشونت و از بین رفت باشد جنایت نسل زدایی محسوب می‌شود، ولی تا کنون بحثی راجع به جنایت علیه بشریت در حقوق کیفری میانمار و ایران مبحثی بیان ننموده است.

۳- مفهوم شناسی نظری

در این قسمت از پژوهش به بررسی مفاهیم متغیر و وابسته تحقیق می‌پردازیم.

۳-۱- جنایت

جنایت دارای مفاهیم مختلفی است، بنابراین جنایت از منظر فقه دارای یک معنی و از منظر حقوق موضوعه دارای معانی دیگری می‌باشد، چرا که ضمانت اجرا و مجازات در حقوق موضوعه پیش‌بینی شده است.

۳-۱-۱- جنایت از منظر فقه

برخی آن را معرب گناه (الجناح) دانسته‌اند (ادی شیر، ۴۵). این اصطلاح توسط فقها در دو معنی خاص و عام به کار رفته است. در معنی عام، جنایت مفهومی نزدیک به جرم دارد و عبارت است از: هر فعل حرامی که بر نفس یا مال (سرقت، نهب و غارت، غضب، اتلاف و ...) واقع شود؛ اما در مفهوم خاص خود

که معروف فقها ست، جنایت به معنی هر نوع تعدی به تمامیت جسمی انسان است که موجب قصاص یا دیه گردد (ابن قدامه، ۷ / ۳۱۹؛ بهوتی، ۵ / ۵۰۳؛ زحیلی، ۶ / ۲۱۵-۲۱۶) و شامل قتل، قطع، ضرب، جرح نسبت به اعضای بدن انسان است.

۳-۱-۲- جنایت از منظر حقوق موضوعه

طبقه‌بندی جرایم بر اساس شدت و ضعف مجازات‌ها که مشهورترین این نوع تقسیم‌بندی در قانون جزای مصوب ۱۸۱۰م فرانسه صورت گرفت و به تدریج در بسیاری از نقاط دنیا رایج شد و الهام‌بخش بسیاری از قوانین گردید. از جمله می‌توان به قانون جزای ۱۸۷۱م آلمان و قوانین جزای مجارستان، بلژیک، دانمارک و ایران اشاره کرد. این روش هنوز هم یکی از رایج‌ترین تقسیم‌بندیهای جرایم در قوانین کشورهای مختلف است (گارو، ۲ / ۹۸ بی؛ محسنی، ۲۷۳-۲۷۵). بر طبق این تقسیم‌بندی جرایم به ترتیب شدت و ضعف آنها شامل جنایت، جنحه و خلاف می‌شود. جنایت در حقوق عرفی به دسته‌ای از جرایم اطلاق می‌شود که برای ارتکاب آنها سنگین‌ترین مجازات‌ها پیش‌بینی شده است. اصطلاح جنایت در حقوق عرفی در مقایسه با جنایات مصطلح در فقه نسبت عموم و خصوص مطلق دارد؛ یعنی در حقوق موضوعه هر جنایتی جرم هم است، ولی هر جرمی جنایت نیست. این نوع از تفکیک جرایم به لحاظ تاریخی مبتنی بر اصول مکتب کلاسیک در حقوق جزا ست، زیرا ملاک اصلی این تقسیم شدت و ضعف صدمه‌های ناشی از جرم به جامعه می‌باشد، در نتیجه شخصیت مجرم در نظر گرفته نمی‌شود، در ایران قانون اصول محاکمات جزایی در ۱۳۳۰ق / ۱۲۹۰ش، به تصویب رسید. در این قانون محاکم جزایی به ۳ درجه جنایت، جنحه و خلاف تقسیم شدند (ماده ۱۸۱) و تشخیص میزان صلاحیت هریک از دادگاه‌ها به قانون مجازات عمومی ارجاع شد. در ماده ۷ قانون مجازات عمومی مصوب ۱۳۰۴ش، جرایم از حیث شدت و ضعف به ۴ درجه تقسیم شد: جنایات، جنحه مهم، جنحه کوچک (تقصیر)، و خلاف. برای جنایات، مجازات‌های سلب حیات، حبس ابد با اعمال دشوار، محرومیت از حقوق اجتماعی در نظر گرفته شد (صالح، ۲۷۳-۲۷۴؛ امین، ۹۲، ۹۷).

۳-۲- مفهوم بشریت

تفاسیر گوناگونی از واژه بشریت بر می‌آید از طرفی به موجودیت بشر در کلیت آن اشاره دارد و از طرفی دربرگیرنده حس بشر دوستی است، از مفهوم بشریت معانی تقدیر کلی و لوازم حیات جمعی انسان نیز به ذهن متبادر می‌شود (Brownlie, 1998, p. 28) در تعاریف دیگر از این کلمه، می‌توان به «نسل بشر» و «دارای کیفیت انسان بودن» (Coupland, 2001, p 972) نیز اشاره نمود اما به تعبیر رابین کاپلان^۱، به

^۱ Robin Coupland

طور اجمالی دو اندیشه مهم در مفهوم بشریت بیشتر از بقیه نمایان است؛ اولی عطف به کلیت وجود انسان است، و دومی احساس بشردوستی است که در نحوه رفتار انسان را با یکدیگر آشکار می‌شود.

۳-۳- مفهوم جنایت علیه بشریت

عمل جنایت بر علیه بشریت، مجموعه اعمال می‌باشد که در کالبد «حمله بر علیه یک جمعیت غیر نظامی» و به شکل «گسترده» و «سازمان یافته» و با علم و آگاهی صورت پذیرد. حمله شامل یک حمله نظامی و غیر نظامی بوده. مقصود از یک جمعیت غیر نظامی نیز اشخاصی است که شغل نظامی ندارند و نظامی به حساب نمی‌آیند یا چنانچه نظامی باشند، در درگیری‌های مسلحانه مشارکت نداشته باشند. مقصود از گستردگی حمله این می‌باشد که به صورت وسیع و بر ضد تعداد قابل توجهی از مردم غیر نظامی انجام گرفته باشد. منظور از سازمان‌یافتگی نیز این است که حمله بر اساس یک «برنامه تنظیم شده» و برای رسیدن به «هدف خاصی» انجام شود، جنایات‌های علیه بشر حاوی تهدید نسبت به، امنیت، صلح در ضمن یک حمله نظام‌مند یا گسترده به حقوق بنیادین بشری و جمعیت غیر نظامی صورت می‌پذیرد (ساعد، ۱۳۸۷: ۶۵).

۴- خاستگاه جنایات علیه بشریت در میانمار

خسونت‌ها و جنایات ارتكابی بر روی مسلمانان میانمار از سوی افراطیون بودائی که از پشتیبانی دولت بهره‌مند می‌شوند اعمال می‌گردد. (روستایی و آرش پور، ۱۳۹۶: ۱۰۸۸) آیین بودائی یکی از ادیان بزرگ جهان بوده که مجموعه‌ای از اصول اخلاقی و فلسفی را در خود جای دارد. (جعفری، ۱۳۹۲: ۶۸) این آئین هر چند شباهت‌هایی را با سایر ادیان و همین‌طور دین اسلام دارد (ارسنجانی، ۱۴۰۰: ۷۱) ولی با این حال قابل مقایسه با دین اسلام نیست چون دین اسلام دینی آسمانی (افضلی، ۱۳۹۴: ۷۲) و کامل‌کننده ادیان الهی می‌باشد. گسترش سریع دین اسلام و افزایش آمار مسلمانان در میانمار، باعث شد تا موجودیت بودائیان تزلزل یابد. چون در نظر آنان، چیزی که حقیقت دارد تعالیم بودا است نه خداوند، در حالی که نزد مسلمانان والاترین حق، خداوند متعال است. (همیلتون، ۱۳۸۹: ۱۲۷) مسلمانان میانمار از قرن‌ها قبل در سرزمین میانمار سکونت داشته‌اند و در کنار سایر ادیان از جمله بودائیان زندگی کرده‌اند اما با به قدرت رسیدن بودائیان و در نتیجه افزایش مسلمانان و احساس خطر موجودیت بودائیان اقدامات نسل‌کشی و جنایت علیه بشریت و نقض فاحش حقوق اولیه آنان اتفاق افتاده است (قریشی و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۹)، این اختلاف‌مناهی باعث بروز تشنج، در نتیجه احساس خطر بودائیان و اعمال خسونت‌های بی‌شماری علیه مسلمانان گردید.

جنایت علیه بشریت سابقه‌ای به درازای عمر بشر دارد (زمانی و همکاران، ۱۳۹۵: ۹۳) ولی با این حال پیش از جنگ جهانی دوم در حقوق بین‌المللی سخنی از آن در میان نبود. (بیگ زاده و میرزاده،

۱۳۹۴: ۵۲) این واژه به صورت کم و بیش از قرن ها مورد استفاده قرار می گرفته است ولی در چارچوب حال آن در سال ۱۹۱۵ به کار رفته است. این جنایت اولین بار در منشور نورنبرگ به عنوان یک جنایت تبیین و در قالب یک سند بین المللی تعریف شد. (سلیمی و کاشان، ۱۳۹۳: ۶) جنایت علیه بشریت بخشی از قواعد آمره بین المللی بوده و قوانین ابطال ناپذیر حقوق بین الملل را شکل می دهد. (سجاد پور و ملکی، ۱۳۹۸: ۱۱) این جنایت توسط سازمان هایی که دسترسی به قدرت سیاسی دارند ساماندهی و به شکل یک حمله گسترده یا سازمان یافته بر ضد هر جمعیت غیر نظامی ارتکاب و توسط یک دولت نیز اتفاق می افتد. (میر وحیدی و فخار حسینی، ۱۳۹۶: ۱۳) جنایت علیه بشریت یکی از جنایاتی است که دولت میانمار علیه مسلمانان مرتکب آن می شود، می توان قاطعانه گفت جنایت علیه بشریت تبعید و انتقال اجباری مسلمانان میانمار به صورت گسترده صورت گرفته است و منجر به تغییر آرایش قومی ایالت آرکان در کشور میانمار شده است (روستایی و همکاران، ۱۳۹۵: ۶۸).

۵- جلوه های جنایت علیه بشریت در حقوق کیفری میانمار

مصادیق مذکور در بند ۱ ماده ۷ اساسنامه که با اجماع مجموعه ای از شرایط دیگر عنوان «جنایت علیه بشریت» را یافته است، در قانون مجازات کشور میانمار عنوان مجرمانه مستقلی دارد و مجازات مخصوص خود را دارد.

۵-۱- قتل عمدی

در بند (۱) ماده ۲۹۹ قانون مجازات میانمار قتل عمدی چنین تعریف شده: «هر کس با انجام عملی به قصد ایراد صدمه بدنی که احتمال مرگ را دارد باعث مرگ شود مرتکب جرم قتل عمدی شده است» بند (۲) ماده ۲۹۹ نیز بیان نموده: «هر کس با انجام عملی به قصد ایجاد مرگ یا به قصد ایجاد صدمه بدنی که در واقع در طبیعت عادی برای ایجاد مرگ کافی است، باعث مرگ شود مرتکب جرم قتل عمدی شده است و در ماده ۳۰۰ قانون میانمار مجازات قتل عمدی چنین تعریف شده: «قتل مقصر با ایجاد مرگ شخصی غیر شخصی که مرگ او بوده است» (مواد ۲۹۹ و ۳۰۰، قانون مجازات میانمار).

۵-۲- تجاوز جنسی

در ماده ۳۷۵ قانون مجازات میانمار تجاوز جنسی چنین بیان شده: «هرگاه مردی مرتکب تجاوز جنسی به استثنای موارد بعدی شود تحت شرایطی تحت هر یک از پنج توصیف زیر قرار گیرد و با زنی آمیزش جنسی داشته باشد:

اول: برخلاف میل او

دوم: بدون رضایت او

سوم: با رضایت او، زمانی که رضایت ناشی از ترساندن او از مرگ یا صدمه حاصل شده باشد چهارم: با رضایت او وقتی که مرد بداند که شوهرش نیست و رضایت او به این دلیل است که او مرد دیگری است که با او است یا خودش عقد شرعی دارد. پنجم: با رضایت یا بدون رضایت او زمانی که زن زیر چهارده سال سن دارد و اینکه دخول برای ایجاد رابطه جنسی کافی است.

مجازات تجاوز جنسی در ماده ۳۷۶ قانون مجازات میانمار چنین تصریح شده: «هر کس مرتکب تجاوز به عنف شود به حبس مادام‌العمر محکوم می‌شود و همچنین مستوجب جزای نقدی است مگر اینکه زن مورد تجاوز همیر خود او باشد و کمتر از دوازده سال سن نداشته باشد در غیر اینصورت به حبس تا دو سال یا جزای نقدی یا هر دو مجازات محکوم می‌شود.»

۵-۳- شکنجه

شکنجه در غالب نظام‌های حقوقی به هر علتی مذموم و ناپسند است هر چند این جرم بیشتر توسط مقامات دولتی و انتظامی اتفاق می‌افتد اما ممکن است توسط اشخاص به اهداف مختلف رخ دهد، در بند (A) ماده ۳۳۰ قانون مجازات میانمار بخش صدمه به اعضا، چنین تصریح شده: «A افسر پلیس Z را شکنجه می‌کند تا او را وادار به اعتراف کند.» در بند (b) ماده ۳۳۰ قانون مذکور گفته شده: «A افسر پلس B را شکنجه میکند تا او را وادار کند که نشان دهد برخی اموال مسروقه سپرده شده است سپرده شده.» در بند (C) ماده مذکور نیز اشاره شده: «A افسر درامد پلیس Z را شکنجه می‌کند تا او را وادار به پرداخت معوقات کند.» و در بند D ماده مذکور اشاره به شکنجه توسط اشخاص عادی دارد که در قانون میانمار شکنجه توسط عامه مردم جرم انگار شده که مطابق این بند اشاره شده: «صاحب خانه مستاجری را شکنجه می‌کند تا او را وادار به پرداخت اجاره اش کند.» اما در اول فصل مذکور اشاره و در صدر ماده ۳۳۰ اشاره به مجازات مرتکب جرم مذکور شده: «هر کس مرتکب هر یک از اعمال گردد به حبس تا هفت سال محکوم می‌شود و همچنین به جزای نقدی نیز محکوم خواهد شد.»

۵-۴- حبس کردن

در قانون میانمار از حبس یا بازداشت غیر قانونی در بخشی تحت عنوان مه‌ار نادرست یا حبس نادرست اشاره دارد، در ماده ۳۳۹ راجع به مه‌ار نادرست چنین اشاره شده: «هرکس با اختیار مانع کسی شود تا با اختیار مانع حرکت او به هر سمتی شود که آن شخص حق حرکت به آن سمت را دارد، گفته می‌شود که مرتکب بازداشت ناحق شده است.» در مواد ۳۴۲ تا ۳۴۶ به بازداشت غیر قانونی بر اساس تعداد روزهای بازداشت پرداخته که شدیدترین آن ماده ۳۳۴ است که چنین بیان شده: «هر کس به ناحق شخصی را ده روز یا بیشتر از ده روز حبس کند به حبس تا سه سال و همچنین جزای نقدی محکوم خواهد شد.»

همان طور که بیان شد در اساسنامه دیوان بین‌المللی، مجازات سلب حیات و شلاق در نظر گرفته نشده است، در صورتی که در قوانین جزایی ایران مجازات پیش‌بینی شده برای غالب جرائم ذکر شده در اساسنامه سلب حیات و شلاق تعزیری می‌باشد. به عنوان مثال مجازات قاتل، قصاص بوده و مجازات غالب جرائم در اسلام «حد» و «تعزیر» شلاق می‌باشد، اما در حقوق میانمار نیز برای مصادیق آن قتل و مجازات حبس مشخص شده است.

بر پایه اساسنامه موصوف، کشورها دارای وظیفه در قبال همکاری و معاضدت با دیوان می‌باشند و ممکن است شامل تحویل یک اجرای یک رأی صادره و یا تسلیم یک تبعه دولت باشد. بنابراین چنانچه رأی صادره و مجازات در نظر گرفته شده تطابقی با قوانین شرعی و اسلامی ایران نداشته باشد، اجرای رأی صادر شده خصوصاً اگر در مورد یک ایرانی باشد، به لحاظ فقهی و قانونی چگونه موجه جلوه داده می‌شود؟ آیا این مورد خود شامل نقض قوانین اسلامی نمی‌شود؟ تحویل یک اتباع ایرانی و مسلمان به یک سازمان بین‌المللی و غیر ملی چه توجیهی می‌تواند داشت باشد؟ اگر در روند رسیدگی مقدماتی در ایران مجازات «شلاق» مورد حکم قرار گیرد وضعیت چگونه می‌شود؟ چنانچه قاضی صادرکننده رأی در دیوان مرد نباشد، رأی صادره چگونه باید اجرا شود؟ تمامی موارد اشاره شده، به عنوان تعارض مفاد اساسنامه با قوانین اسلام و کشور ایران مطرح و موجب شده است که پاره‌ای از فقها و حقوقدانان کشور ما به عدم پذیرش عضویت در دیوان اصرار داشته. بنابراین هر یک از موارد مطروحه فوق باید به صورت مجزا مورد توجه قرار بگیرد.

۶- جلوه‌های جنایت علیه بشریت در حقوق کیفری ایران

مصادیق ذکر شده در بند یک ماده هفت اساسنامه که با اجماع مجموعه‌ای از شرایط دیگر عنوان «جنایت علیه بشریت» را یافته است، در قانون جزا عنوان مجرمانه مستقلاً دارسته و مجازات خاص خود را دارا می‌باشد و در بخش مخصوص دیات و حدود قانون جزا، تجاوز به جان افراد جرم تلقی شده و هر تجاوزی مجازات خاص خود را دارا می‌باشد و از مواد ۶۳۷ تا ۶۴۱ قانون مجازات قسم تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده نیز هرگونه رابطه نامشروعی به ویژه تجاوز به اجبار و سایر اعمال منافی عفت را جرم در نظر گرفته و برای آن مجازات‌های خاصی پیش‌بینی کرده است. و با عنایت و توجه به قانون اساسی هرگونه شکنجه ممنوع می‌باشد و ماده ۵۷۸ قانون مجازات اسلامی بیان شده: «هر یک از مستخدمین و مأمورین قضایی یا غیر قضایی دولتی برای گرفتن اقرار از او را اذیت و آزار کند، علاوه بر قصاص یا پرداخت دیه حسب مورد به حبس از ۶ ماه تا ۳ سال محکوم می‌شود...». توقیف غیر قانونی و آدم‌ربایی نیز در ماده ۵۸۳ قانون جزا قسمت تعزیرات جرم انگاری شده است. بنابراین هر یک از مصادیق جرم جنایت بر ضد بشریت به صورت مجزا و مستقلاً ناپسند است، به عنوان «جرم» مستحق مجازات است، اما در ماده هفت اساسنامه دیوان، چنانچه چند عمل از اعمال مذکور در کالبد حمله گسترده و

سازمان یافته و برای اجرای یک سیاست خاص بر ضد یک جمعیت غیر نظامی انجام پذیرد، عنوان «جنایت بر ضد بشریت» را دارا می‌باشد. واضح و مبرهن است که در قانون مجازات جرمی تحت عنوان «جنایت بر ضد بشریت» پیش‌بینی نشده است.

برخی از جرائم، خاص «جوامع بین‌المللی» می‌باشد و در جوامع داخلی اتفاق نمی‌افتند، بنابراین در قانون مجازات ایران قانونگذاران به طور مستقل جنایات علیه بشریت را در قوانین موضوعه جرم‌انگاری نکرده است، ولی جرایمی که می‌تواند از جمله جنایات علیه بشریت باشد در قانون مجازات اسلامی پیش‌بینی شده است و برخی مصادیق جنایات علیه بشریت محسوب می‌شود. که جرم عمومی به شمار می‌روند بسیار از رفتارهای مجرمانه مانند قتل، تجاوز جنسی، حبس کردن، شکنجه، (سلیتی، ۱۳۹۳: ۶-۵) بنابراین می‌توان بیان داشت که نگاه قوانین کیفری ایران، داخلی و درونی است، هدف این قوانین در حقیقت حفظ انسجام و نظم و امنیت داخلی بوده و جرایم پیش‌بینی شده از جمله جرایمی به شمار می‌روند که اصولاً علیه اشخاص واقع می‌شود، لذا نتیجه می‌گیریم که این اعمال جنایتکارانه در تعریف جنایات علیه بشریت شامل نشده و جایگاهی ندارد، چون تمرکز بر داخل داشته و بیشتر آن، از مصادیق جرایم علیه اشخاص، امنیت داخلی و حاکمیت و آسایش عمومی می‌باشد (سعادت، ۱۳۸۹: ۶۲۶-۶۲۹) اما لاجرم اقدام قانونگذار این بوده که مطابق قوانین داخلی، ایران یکی از اعضای اساسنامه دیوان بین‌المللی کیفری بوده لذا با عنایت به عضویت ایران، اساسنامه به عنوان قانون عادی محسوب شده و مواد اساسنامه مذکور را قابلیت اجرایی در قلمرو سرزمینی ایران را دارد، ولی مجازات آن با مجازات تعیینی در قانون ایران یکی نیست، لذا اگر دادگاه با صلاحیت کشور ایران بخواهد مرتکبان جنایت نسل‌کشی را مجازات کند مطابق کدام قانون و چه نوع مجازاتی برای آن صادر خواهد نمود، پاسخ این سؤال در چنین شرایطی دشوار خواهد بود (اردبیلی و همکاران، ۱۳۸۵: ۲-۹).

۷- لزوم جرم‌انگاری جنایت علیه بشریت در حقوق ایران

با توجه به فرایند افزایش جنایت‌های بین‌المللی و ضرورت مقابله با آن، جرم‌انگاری این جنایت‌ها چه در حقوق بین‌الملل و چه در حقوق داخلی کشورها به خصوص کشور میانمار و تأثیرگذاری آن برای اجرای عدالت کیفری بین‌المللی در پاسخ به آنها و نیز دست‌یابی به سیاست جنایی بین‌المللی تأثیرگذار در پیشگیری از این‌گونه جنایت‌ها می‌باشد. در این راستا دادگاه کیفری بین‌المللی شکل گرفته که یکی از این جنایت‌های شناخته‌شده در اساسنامه رم، جنایت علیه بشریت است، اگرچه رعایت مفاد اساسنامه به عنوان یک معاهده برای دول عضو الزام‌آور است، ولی باید توجه کرد که اساسنامه تعهد قانونی برای تعقیب ملی جنایت‌های بین‌المللی به کشورها تحمیل نمی‌کند (۳۷)، البته جرم‌انگاری جنایت‌های بین‌المللی ارتباطی با موضوع پیوستن به اساسنامه روم ندارد (۳۸). مستفاد از ماده ۱۷ اساسنامه روم پیوستن به آن پیش شرط و یا عدم پیوستن به آن مانع جرم‌انگاری جنایت علیه بشریت نمی‌گردد.

مرتکبان این جنایت‌ها با ارجاع دادستان دادگاه یا ارجاع دولت عضو یا پذیرش موردی اساسنامه دادگاه توسط دولت غیر عضو و یا با ارجاع شورای امنیت سازمان ملل، به وسیله دیوان کیفری قابل رسیدگی و محاکمه خواهند بود. با وجود این رسیدگی در دادگاه مبتنی بر صلاحیت تکمیلی هست، بدین مفهوم که اساسنامه، صلاحیت اولی و اصلی محاکم ملی در رسیدگی به جنایت‌های مربوط به صلاحیت دیوان را به رسمیت می‌شناسد. دیوان کیفری بین‌المللی در صورتی به رسیدگی می‌نماید که محاکم ملی صلاحیت‌دار «نخواهند یا نتوانند» جنایت‌های مذکور را مورد رسیدگی قرار دهند. این صلاحیت تکمیلی مورد اشاره است (۳۹)، لذا لازمه رسیدگی به این جنایت‌ها در محاکم داخلی کشورها، از جمله ایران و میانمار، جرم‌انگاری در قوانین ملی هست که متعاقب آن دولت‌ها می‌توانند بر اساس صلاحیت شخصی، سرزمینی و مبتنی بر تابعیت مجنی‌علیه، جهانی و واقعی به این جنایت‌ها رسیدگی کنند.

در قوانین داخلی ایران، مصادیق جنایت علیه بشریت وجود دارد، ولی جنایت علیه بشریت مورد توجه قانونگذار ایران قرار نگرفته است و مواد مذکور نمی‌تواند وافی برای رسیدن به مقصود باشد، چراکه جنایت‌های بین‌المللی، رسیدگی و مجازات مناسبی را ایجاب می‌نماید (۴۱).

در مقررات فعلی ایران، بدون اینکه تعریفی از عناصر و شرایط جنایت علیه بشریت آمده باشد، ماده نه قانون مجازات تصریح می‌نماید: «مرتکب جرائمی که به موجب قانون خاص یا عهدنامه‌ها و مقررات بین‌المللی در هر کشوری پیدا شود، در همان کشور محاکمه خواهد شد، اگر در ایران یافت شود، طبق قوانین جزایی ایران محاکمه و مجازات خواهد شد.» از ماده مذکور استنباط می‌شود که پذیرش اصل صلاحیت جهانی برای رسیدگی به این جنایت طبق اصل قانونی بودن جرائم و مجازات‌ها نیازمند جرم‌انگاری خاص در قوانین ماهوی و شکلی است، در غیر این صورت استناد به آن ماده جهت رسیدگی امکانپذیر نخواهد بود.

با توجه به اهمیت و گستره مفهومی این جنایت، برای مجازات مرتکبان این جنایت در محاکم ایران دو راه حل به نظر می‌رسد: اول اینکه اساسنامه دادگاه کیفری بین‌المللی را بپذیریم و به تبع آن با قانونگذاری داخلی به این جنایت رسیدگی نماییم که این امر مطابق با اهداف دادگاه خواهد بود و شاید به مصلحت کشور نباشد؛ دوم بدون پذیرش اساسنامه رم به جرم‌انگاری این جنایت، دادگاه صالح، آیین دادرسی و اجرای احکام صادره اقدام گردد، در غیر این صورت اگر پرونده‌های از طریق شورای امنیت سازمان ملل متحد به دلیل ارتکاب این جنایت به دادگاه ارجاع شود به موجب مقررات ماده ۱۷ اساسنامه، دادگاه کیفری بین‌المللی صلاحیت رسیدگی را خواهد داشت.

لذا با عنایت به مراتب مذکور، ضرورت جرم‌انگاری این جنایت در داخل کشور بیش از پیش احساس می‌شود تا ضمن حفظ استقلال قضایی داخلی، بهتر بتوان از وجهه بین‌المللی ایران دفاع کرد. جنایات علیه بشریت، جنایت‌های علیه حقوق بشر بین‌المللی بوده و جز آن دسته جرایمی است که خسارات جبران‌ناپذیری به بار می‌آورد و لزوم همکاری تمامی کشورها را در جلوگیری از ارتکاب چنین جنایاتی را

می‌طلبد، با این اوصاف قوانین کیفری ایران راجع به جنایات علیه بشریت جرم انگاری مستقلی را انجام نداده و جهت مجازات مرتکبین جنایات مذکور رویه خاصی در مجازات وجود ندارد، بنابراین علی‌رغم همکاری‌های بین‌المللی در مقابله با مرتکبین، قانونگذاران کشور ایران نیز جهت ایجاد رویه واحد و گسترش همکاری‌های بین‌المللی و برخورد قاطع با جرایم مذکور نیازمند جرم انگاری مستقل جنایات علیه بشریت می‌باشند (اردبیلی و همکاران؛ ۱۳۸۴: ۱۱).

۸- ارکان جنایات علیه بشریت در حقوق کیفری ایران و میانمار

ارکان جنایات علیه بشریت در سطح ملی و بین‌المللی مشخص کننده حوزه کاربردی صلاحیت‌های رسیدگی به جنایات علیه بشریت می‌باشد. بر این اساس سه رکن اساسی جنایات علیه بشریت را در حقوق کیفری ایران و میانمار مقایسه و بررسی می‌کنیم.

۸-۱- رکن قانونی جنایات علیه بشریت

با عنایت به پذیرش اساس نامه دیوان بین‌المللی دادگستری توسط کشور ایران ابتدا باید رکن قانونی جنایات علیه بشریت در عرصه بین‌المللی مشخص گردد لذا در سطح بین‌المللی می‌توان اسنادی مثل اساسنامه دیوان بین‌المللی کیفری، اساسنامه دادگاه نورنبرگ و توکیو، و... را از جمله ارکان قانونی جنایات علیه بشریت در سطح ملی و بین‌المللی به شمار آورد با عنایت به اینکه جنایت علیه بشریت در حقوق کیفری ایران به صورت مستقل جرم انگاری نشده است، لذا فقط می‌توان رکن قانونی جنایات علیه بشریت را با عنایت به ماده ۹ قانون مدنی که تصریح نموده: «مقررات و عهودی که بر طبق قانون اساسی بین دولت ایران و سایر دولتها منعقد شده است در حکم قانون می‌باشد.» بیان نمود. (صادقی، ۱۳۹۲: ۶۹۹-۶۲۱)، عنصر قانونی جنایات علیه بشریت در حقوق کیفری میانمار به صورت مستقل جرم انگاری نشده است اما قانونگذار میانمار در قانون مجازات مصادیق جنایات علیه بشریت به شرحی که گذشت را مشخص کرده است.

۸-۲- رکن مادی جنایت علیه بشریت

عنصر مادی جنایات علیه بشریت شامل: قتل، شکنجه، حبس، تجاوز جنسی به بردگی گرفتن، کوچ اجباری، عقیم‌سازی اجباری دیگر اقدامات ذکر شده در ماده ۷ اساس نامه می‌باشد و یکی از شرایط تحقق جنایت علیه بشریت لزوم وجود یک حمله گسترده یا سازمان یافته می‌باشد (مومنی، ۱۳۹۹: ۱۲۹) هر فعل و ترک فعلی که منجر به نقض قواعد و مقررات ملی و بین‌المللی گردد در واقع رکن مادی جرم اتفاق افتاده است (صادقی، ۱۳۹۵: ۱۴۰).

در قانون مجازات ایران به صورت کلی آمده است که عنصر مادی جرم نه تنها با فعل مثبت بلکه با ترک فعل و یا فعل منفی نیز می‌تواند اتفاق بی‌افتد. لذا هرگاه رفتار مرتکب علیه بشریت شرایط قانونی را داشته باشد می‌توان گفت که رکن مادی جنایات علیه بشریت واقع شده است. در حقوق کیفری میانمار نیز رکن مادی جرایم ارتكابی مصادیق جنایت علیه بشریت غالب به صورت فعل تحقق پیدا می‌کند.

۸-۳- رکن معنوی جنایات علیه بشریت

برای تحقق رکن معنوی جنایات علیه بشریت اولاً لازم است مرتکب یکی از مصداق‌های بیان شده در بند ۱ ماده ۷ را با آگاهی به وجود یک حمله سازمان یافته یا گسترده نسبت به یک جمعیت غیر نظامی و ثانیاً از روی اراده انجام گرفته شده باشد (پور بافرانی، ۲۰۱۹: ۲۶۴) بنابراین در حقوق کیفری ایران رکن معنوی جنایات علیه بشریت نیاز به تحقق دارد یعنی فرد با سو نیت مرتکب جرم شده باشد و در حقوق کیفری میانمار جهت تحقق مصادیق جنایات علیه بشریت پذیرفته شده است. عنصر روانی در بیشتر جرایم یکسان می‌باشد، در واقع عنصر روانی فعل و انفعالات ذهنی مرتکب جهت انجام عمل مجرمانه می‌باشد، و مکمل وقوع جرم عنصر مادی جرم می‌باشد و این عنصر است که مشخص می‌کند مرتکب باید مجازات شود یا خیر، (کریمی و هاشمی، ۱۳۹۸: ۵) بر این اساس در جنایات علیه بشریت می‌توان گفت که آیا مرتکب رفتار مجرمانه را می‌خواسته است انجام دهد یا خیر.

نتیجه‌گیری

جنایات علیه بشریت در قانون کیفری میانمار پیش بینی نشده و از طرفی دولت میانمار اساس نامه دیوان بین‌المللی کیفری را نپذیرفته و عضو دیوان نمی‌باشد و به نوعی می‌توان گفت جنایات علیه بشریت در حقوق کیفری میانمار جایگاهی ندارد و به طور مستقل پیش بینی نشده، اما در قانون میانمار مصادیق جنایت علیه بشریت مانند قتل، تجاوز جنسی، شکنجه؛ حبس غیر قانونی پیش‌بینی شده و دارای مجازات خاص خود می‌باشد بنابراین شایسته است که دولت میانمار مجازات علیه بشریت را در قانون خود پیش بینی می‌کند یا لااقل اساسنامه دیوان بین‌المللی کیفری را می‌پذیرفت بنابراین عدم پیش بینی جنایت علیه بشریت در قانون میانمار یک خلاء بزرگ حساب می‌شود، جنایات علیه بشریت در حقوق جزای ایران به صورت مستقل جرم انگاری نشده و مرتکب جنایات علیه بشریت را بر اساس اساسنامه دیوان بین‌المللی کیفری مورد تعقیب و رسیدگی قرار می‌دهد و شایسته است قانونگذاران ایران جنایات علیه بشریت را در حقوق کیفری به صورت مستقل جرم‌انگاری نمایند و قانونگذاران میانمار نیز علی‌رغم عدم پیش‌بینی جرم مذکور در قوانین کیفری خود متأسفانه اساس نامه دیوان را نیز نپذیرفته‌اند، لکن دیوان بین‌المللی کیفری می‌تواند بر اساس صلاحیت تکمیلی مرتکبان جنایات علیه بشریت را مورد تعقیب و مجازات قرار دهد.

پیشنهادها

- ۱- لازم است که قانونگذاران کشور ایران جنایات علیه بشریت را در قوانین داخلی مورد جرم انگاری قرار دهند چرا که در صورت وقوع جرم علیه بشریت در ایران مجازات آن مشخص نیست و بر اساس قوانین داخلی مجازات قتل قصاص است اما بر اساس، اساسنامه دیوان بین‌المللی کیفری مجازات قتل حبس است و این مجازات‌ها در تعارض هستند و پیش بینی این جنایت رویه واحدی در نحوه ی مجازات این جنایات ایجاد می‌کند.
- ۲- دولت میانمار هم به اساسنامه دیوان بین‌المللی کیفری بپیوندد و هم جنایت علیه بشریت را در قانون خود جرم انگاری و مجازات آن را مشخص نماید.
- ۳- با عنایت به عدم مجازات مرتکبان جنایات علیه بشریت در دولت میانمار، و با عنایت به بی کیفر ماندن مسببین این جنایات، دیوان بین المللی کیفری از صلاحیت تکمیلی خود جهت تعقیب و مجازات مرتکبان استفاده نماید.

منابع و مأخذ

- ارسنجانی، حمیرا (۱۴۰۰)، تاملی بر معنای ایمان در آئین بودا، فصلنامه الهیات تطبیقی، دوره ۱۲، شماره ۲۵.
- افضلی، عبدالرئوف (۱۳۹۴)، اسلام دین رهایی بخش، پژوهشنامه معرف قرآنی، دوره ۵، شماره ۱۷
- بیگ زاده، ابراهیم؛ میرزاده، منا (۱۳۹۴)، سنجش شدت جرم و مجازات جنایات‌های علیه بشریت و جنگی، نشریه تحقیقات حقوقی، شماره ۷۱.
- بیگی، جمال؛ پورقهرمانی، بابک؛ رحمتی ترکاشوند، سجاد(۱۴۰۱)، مطالعه فقهی حقوقی جنایات ارتكابی در میانمار، فصلنامه دستاوردهای نوین در حقوق عمومی، سال اول، شماره چهارم، زمستان ۱۴۰۱.
- بیگی، جمال؛ تیموری، مهرداد (۱۴۰۰)، نگاهی بر نسل زدایی فرهنگی به مثابه جنایت بین المللی، مجله علمی مطالعات بین المللی پلیس، دوره ۱۲، شماره ۴۷.
- جعفری، حسین علی (۱۳۹۲)، زن، خانواده و ازدواج در آیین بودا، فصلنامه تحقیقات مدیریت آموزشی، دوره ۴، شماره ۴.
- دانش شهرکی، محمد رضا؛ مردانی، نادر (۱۳۹۸)، حقیقت حقوقی جنایات ارتكابی بر مسلمانان روهینگی، دو فصلنامه علمی مطالعات حقوق بشر اسلامی، دوره ۸، شماره ۱۶.
- داودی، مهدی؛ ابوذری، مهرنوش (۱۳۹۷)، نسل زدایی در کشور میانمار از نگاه حقوق بین الملل و حقوق بشر، مطالعات حقوق بشر اسلامی، شماره ۱۴.
- ربیعی، علی (اسفند ۱۳۸۲)، «امنیت، مفهومی در حال تکوین»، مجله اطلاعات سیاسی - اقتصادی، شماره ۱۹۷ و ۱۹۸.

- روستائی، علیرضا؛ آرش پور، علیرضا (۱۳۹۶)، خشونت علیه مسلمانان میانمار و تحلیل حقوق آن به مانند جنایت نسل کشی، مجله مطالعات حقوق عمومی دانشگاه تهران، دوره ۴، شماره ۴۷
- زمانی، قاسم؛ فرحی، حسین؛ شهبازی، دکتر آرامش (۱۳۹۵)، محرومیت‌های یک جانبه علیه کشور ایران از منظر حقوق بین الملل کیفری، نشریه پژوهش‌های حقوق جزا و جرم‌شناسی، شماره ۷
- سجاد پور، سید محمد کاظم؛ ملکی، علی اکبر (۱۳۹۸)، شورای حقوق بشر و جنایات‌های بین المللی در بحران سوریه، فصلنامه سیاست خارجی، دوره ۳۳، شماره ۳
- سلیمی، صادق؛ کاشان، حبیب (۱۳۹۳)، بررسی تطابق اقدامات اسرائیل بر مصادیق جنایت علیه بشریت در سرزمین‌های فلسطین اشغالی، تحقیقات حقوقی آزاد، دوره ۷، شماره ۲۴
- سید زاده ثانی، سید مهدی؛ فرهادی، آلاشتی، زهرا (۱۳۹۳)، فرق بین جنایات جنگی در منازعات داخلی و بین المللی: مصادیق و مبانی، پژوهش نامه ایرانی سیاست بین الملل، دوره ۳، شماره ۱
- شمس، سید محمودرضا، نصیر زاده، عزیز، میر سمیعی، سید محمد (بهار ۱۳۹۷)، «تیین پیامدهای ژئوپلیتیکی قلمروگستری ناتو بر امنیت ملی ایران»، مجله امنیت ملی، سال ۸، شماره ۲۷
- عسکری، پوریا؛ مسعودی کوشک، حمید (۱۳۹۷)، تخریب میراث فرهنگی سوریه توسط گروهک تروریستی داعش و راهای مقابله با آن در حقوق بین الملل، فصلنامه حقوق بین المللی، دوره ۳۵، شماره ۵۸
- عیوضی، محمدرحیم (تابستان ۱۳۸۲)، «جهانی‌شدن و تأثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی»، نشریه اندیشه انقلاب اسلامی، شماره ۶
- قریشی، سید مهدی؛ نیکخواه سرنقی، رضا؛ محسنی، روح اله (۱۳۹۷)، نقض حقوق بشر در خصوص مسلمانان روهینگیا با تأکید بر کنوانسیون منع و مجازات کشتار دسته جمعی (ژنوساید)، همایش ملی پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی در ایران
- میر وحیدی، وحید؛ فخارحسینی، مینا (۱۳۹۰)، بررسی جنایات علیه بشریت و دادگاه‌های صالح به رسیدگی، سومین کنفرانس بین المللی پژوهش در علوم و مهندسی
- همیلتون، ملکم (۱۳۸۷)، جامعه‌شناسی دین، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: نشر ثالث
- مندل، رابرت (۱۳۷۹)، چهره متغیر امنیت ملی، تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی
- میر عرب، مهرداد؛ سجادی، سید عبدالقیوم (۱۳۷۹)، نیم نگاهی به معنی مفهوم امنیت، مجله علوم سیاسی شماره ۹
- بوزان، بری؛ ویول، اوری؛ دی وایلد، پاپ (۱۳۸۶)، چهارچوبی نو برای تحلیل امنیت، ترجمه شده توسط علیرضا طیب، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی
- ذوالفقاری، مهدی؛ عمرانی، ابوذر (۱۳۹۶)، «اثر ظهور داعش بر امنیت ملی ایران»، فصلنامه پژوهش‌های سیاسی جهان اسلام، شماره ۲

رحمتی، علی (۱۳۹۸)، دادگاه‌های کیفری مختلط و نقش آنها در مقابله با بی‌کیفری، رساله مقطع حقوق جزا، دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی
جمشیدی، علیرضا؛ شیروود بزرگی، مجتبی (۱۴۰۰) «حقوق جزایی تضمین کننده در دولت حداقلی؛ چالش‌ها و راهبردها» مجله پژوهش‌های حقوق کیفری و جرم‌شناسی.
ساعده‌امیر، (۱۳۸۷) «جنایات‌های علیه بشریت در حقوق بین‌الملل معاصر» مجله حقوق بین‌المللی شماره ۳۹، صفحه ۵۹-۱۰۰

مهدی، قریشی (۱۳۹۷)، «نقض حقوق بشر در خصوص مسلمانان میانمار با تأکید بر کنواسیون منع مجازات و کشتار دسته جمعی»، دانشگاه تهران، پنجمین همایش ملی پژوهش‌های مدیریت در جمهوری اسلامی ایران

بزرگمهری، مجید؛ جان نثارملکوتی، حمید (۱۳۹۵)، «عمل‌کرد شورای حقوق بشر نسبت به اسرائیل، فصل نامه مطالعات راهبردی، سال ۱۹، شماره ۱

بزرگمهری، مجید؛ کیارستمی، مهسا (۱۳۹۶)، «نقض حقوق بشر به واسطه اقدامات تروریستی و سازوکار مبارزه با آن»، نشریه سیاست جهانی، شماره ۱۹

روستایی، علیرضا؛ آرش پور، علیرضا (۱۳۹۵)، «پاکسازی قومی مسلمانان میانمار؛ جنایت علیه بشر یا نسل زدایی؟»، فصلنامه پژوهش حقوق کیفری، شماره ۱۵

نجات، سیدعلی؛ جعفری، اصغر (۱۳۹۲)، «جایگاه و نقش ایران در بحران سوریه»، فصلنامه پژوهش‌های سیاسی، سال سوم، شماره ۸

زمانی، سید قاسم؛ حسینی اکبرنژاد، هاله (۱۳۸۸)، «اصل صلاحیت جهانی در آینه دیوان کیفری بین‌المللی»، فصلنامه پژوهش حقوق عمومی، دوره ۱۱، شماره ۲۶

شفیعی، نودر؛ سلیمی، رویا (۱۳۸۹)، «تیین عملکرد سازمان ملل متحد در قبال نسل‌کشی در میانمار»، مجله پژوهش‌های سیاسی جهان اسلام، سال نهم، شماره اول

حیدر قلی زاده، جعفر؛ بیگی، جمال (۱۳۹۶)، «دگردیسی تروریسم از نگاه حقوق بین‌الملل»، مجله مطالعات حقوق بشر اسلامی، سال ششم، شماره ۱۲.

اردبیلی محمد علی؛ حبیب زاده، محمدجعفر و فخرناب، حسین (۱۳۸۵)، «نسل‌زدایی و اهمیت جرم‌انگاری آن در حقوق ایران». پژوهش‌های حقوق تطبیقی، ۱۰(۳): ۲۵-۱.

ازغندی، علیرضا و روشندل، جلیل (۱۳۷۸)، مسائل استراتژیک و نظامی معاصر. تهران: انتشارات سمت. بیگلری، پویان و همکاران (۱۳۹۵). «بررسی عنصر روانی در حقوق کیفری بین‌المللی». تحقیقات حقوقی تطبیقی ایران و بین‌الملل، ۹(۳۴): ۸۱-۵۳.

پوربافرانی، حسن (۱۳۹۹)، حقوق جزای بین‌الملل، چاپ سیزدهم، تهران: انتشارات جنگل.

- جوانی، جمشید (۱۳۹۳)، بررسی جنایات جنگی در اساسنامه دیوان کیفری بین المللی. پایان نامه فوق لیسانس، تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز.
- حکیمی‌ها، سعید و ضیایی، سیدیا سر (۱۳۹۲)، «صلاحیت جهانی در جرایم جنگی از منظر حقوق ایران». فصلنامه آفاق امنیت، ۵ (۲۱)، ۱۵۸-۱۵۷.
- رستمیان، پیمان؛ حجاریان، محمدحسین و موذن زادگان، حسنعلی (۱۳۹۸)، «بررسی سوءنیت در اقسام جنایت در فقه و حقوق ایران». فصلنامه تحقیقات حقوقی تطبیقی ایران و بین الملل، ۱۲ (۴۴)، ۹۳-۱۱۹.
- صادقی، میرمحمد (۱۳۸۸). دادگاه کیفری بین المللی. چاپ چهارم، تهران: انتشارات دادگستر.
- صادقی، میرمحمد (۱۳۹۲). جرایم علیه امنیت و آسایش عمومی. چاپ بیست و چهارم، تهران: نشر میزان.
- قدیر، محسن و کیخسروی، مهدی (۱۳۹۸)، «جنایت جنگی و برهم کنش آن با جنایات علیه بشریت و نسل کشی». آموزه‌های حقوق کیفری، ۱۶۱۷: ۸۱-۸۰.
- قیاسی، جلال‌الدین و محترم قلاتی، ایمان (۱۳۹۶)، «تحلیل رکن روانی جنایت‌های عمدی در صلاحیت دیوان کیفری بین المللی». پژوهش حقوق کیفری، ۶ (۲۱): ۱۹۶-۱۵۴.
- کریانگ ساک، کیتی شیایزری (۱۳۸۳)، حقوق بین‌المللی کیفری. ترجمه بهنام یوسفیان و محمد اسماعیلی، تهران: انتشارات سمت.
- هادی، سعادت (۱۳۹۷)، بررسی حقوقی قتل عام در ایران مطالعه موردی سردشت. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، ارومیه: دانشگاه ارومیه.

Crimes against humanity in Myanmar and the need to criminalize it in Iranian law and the need to criminalize it in Iranian law

Sajjad Rahmati*

Jamal Begi**

Babak Pourghahramani***

Abstract

Crimes against humanity are crimes that occur at the national and international level, the basis of its criminalization is the protection of human rights, and it includes crimes that violate human values and international rules. And the reason for its criminalization is the international criminal protection of society's interests and legal principles that are respected by the international community. In order to deal with crimes against humanity, international organizations have compiled the statute of the International Criminal Court so that there is an executive guarantee for the crimes committed. Most governments have criminalized these crimes in their criminal laws. However, it is not foreseen in the criminal laws of Myanmar, but the examples of crimes against humanity are counted in it. In the criminal law of Iran, there is no independent criminalization in this case, and the perpetrators of crimes against humanity are prosecuted according to the statute of the International Criminal Court. Therefore, this article seeks to examine crimes against humanity in Myanmar's criminal law and the necessity of the crime. It is modeled on Iranian law and analytical, and information gathering is phishing. The method of carrying out the research was qualitative and the findings of the research indicate that crimes against humanity are not criminalized independently in the law of Iran and Myanmar, but in Iranian law, examples include; Murder, rape, illegal detention, torture have been criminalized.

Keywords

Crimes Against Humanity, Criminalization, Regulations of Myanmar, Regulations of Iran.

* PhD student, Criminal Law and Criminology, Maragheh Branch, Islamic Azad University, Maragheh, Iran. shogeparvaz98@gmail.com

** Associate Professor, Department of Criminal Law and Criminology, Maragheh Branch, Islamic Azad University, Maragheh, Iran. (corresponding author): jamalbeigi@iau-maragheh.ac.ir

*** Associate Professor, Department of Criminal Law and Criminology, Maragheh Branch, Islamic Azad University, Maragheh, Iran. pourghahramani@iau-maragheh.ac.ir